

2007

Normalizace a související činnosti - Všeobecný slovník	ČSN EN 45020 01 0101
--	--------------------------------

Standardization and related activities - General vocabulary

Normalisation et activités connexes - Vocabulaire général

Normung und damit zusammenhängende Tätigkeiten - Allgemeine Begriffe

Tato norma je českou verzí evropské normy EN 45020:2006. Překlad byl zajištěn Českým normalizačním institutem. Má stejný status jako oficiální verze.

This standard is the Czech version of the European Standard EN 45020:2006. It was translated by Czech Standards Institute. It has the same status as the official version.

© Český normalizační institut, 2007
Podle zákona č. 22/1997 Sb. smějí být české technické normy rozmnožovány
a rozšiřovány jen se souhlasem Českého normalizačního institutu.

78683

Strana 2

Národní předmluva

Změny proti předchozím normám

Změny přijaté v této normě v porovnání s normou původní a celý vývoj zpracování dané problematiky

jsou podrobně popsány v předmluvě k této normě.

Informace o citovaných normativních dokumentech

ISO/IEC 17000:2004 zavedena v ČSN ISO/IEC 17000:2005 *Posuzování shody - Slovník a základní principy*

Souvisící ČSN

ČSN 01 0115:1996 Mezinárodní slovník základních a všeobecných termínů v metrologii

Upozornění na národní poznámky

Do normy byly k Úvodu, kapitole 1 a článkům 5.1 a 6.3 doplněny informativní národní poznámky.

Vypracování normy

Zpracovatel: PhDr. Věra Vlková, CSc., IČ 44349785

Technická normalizační komise: TNK 6, Management kvality a prokazování kvality

Pracovník Českého normalizačního institutu: Ing. Tomáš Osička

Strana 3

EVROPSKÁ NORMA EUROPEAN STANDARD NORME EUROPÉENNE EUROPÄISCHE NORM	EN 45020 Prosinec 2006
---	-------------------------------

ICS 01.040.01; 01.120
45020:1998

Nahrazuje EN

Normalizace a souvisící činnosti - Všeobecný slovník
Standardization and related activities - General vocabulary

Normalisation et activités connexes -
Vocabulaire général

Normung und damit zusammenhängende
Tätigkeiten - Allgemeine Begriffe

Tato evropská norma byla schválena CEN a CENELEC 2006-11-05.

Členové CEN a CENELEC jsou povinni splnit Vnitřní předpisy CEN/CENELEC, v nichž jsou stanoveny podmínky, za kterých se musí této evropské normě bez jakýchkoliv modifikací dát status národní normy. Aktualizované seznamy a bibliografické citace týkající se těchto národních norem lze obdržet na vyžádání v Řídicím centru CEN nebo u kteréhokoliv člena CEN nebo CENELEC.

Tato evropská norma existuje ve třech oficiálních verzích (anglické, francouzské, německé). Verze v každém jiném jazyce přeložená členem CEN a/nebo CENELEC do jeho vlastního jazyka, za kterou zodpovídá a kterou notifikuje Řídicímu centru CEN, má stejný status jako oficiální verze.

Členy CEN a CENELEC jsou národní normalizační orgány a národní elektrotechnické komise Belgie, České republiky, Dánska, Estonska, Finska, Francie, Irska, Islandu, Itálie, Kypru, Litvy, Lotyšska, Lucemburska, Maďarska, Maltý, Německa, Nizozemska, Norska, Polska, Portugalska, Rakouska,

Řídicí centrum CEN:
rue de Stassart 36, B-1050 Brusel

Ústřední sekretariát CENELEC:
rue de Stassart 35, B-1050 Brusel

© 2006 CEN/CENELEC Veškerá práva pro využití v jakékoli formě

Ref. č. EN 45020:2006 E

a jakýmkoli prostředky jsou celosvětově vyhrazena
národním členům CEN a členům CENELEC.

Strana 4

Obsah
Strana

Contents
Page

Předmluva	5	Foreword	5
Úvod		Introduction	7
7		Scope	
Předmět		8	
normy.....	8	Normative	
Citované normativní		references.....	8
dokumenty.....	8	1	
1		Standardization.....	9
Normalizace.....	9	2 Aims of	
2 Cíle		standardization.....	12
normalizace.....	12	3 Normative	
3 Normativní		documents.....	14
dokumenty.....	14	4 Bodies responsible for standards and	
4 Orgány odpovědné za normy a předpisy.....	17	regulations.....	17
17		5 Types of standards	
5 Druhy		21
norem.....	21	6 Harmonization of	
6 Harmonizace		standards.....	24
norem.....	24	7 Content of normative	
7 Obsah normativních dokumentů.....	27	documents.....	27
27		8 Structure of normative	
8 Struktura normativních		documents.....	30
dokumentů.....	30	9 Preparation of normative	
9 Tvorba normativních		documents.....	31
dokumentů.....	31	10 Implementation of normative	
10 Implementace normativních dokumentů.....	32	documents.....	32
32		11 References to standards in	
11 Odkazy na normy v		regulations.....	35
předpisech.....	35	12 Conformity	
12 Posuzování		assessment.....	38
shody.....	38	Alphabetical indexes	
Abecední rejstříky		Czech	
Český		(cs).....	39
(cs).....	39	English	
Anglický		(en).....	40
(en).....	40	French	
Francouzský		(fr).....	41
(fr).....	41	Německý	
Německý		(de).....	42
(de).....	42	Ruský	
Ruský		(ru).....	43
(ru).....	43	©panělský	
43		(es).....	44
©panělský		Italský	
(es).....	44	(it).....	45
44		45	
Italský		Holandský	
(it).....	45	(nl).....	46
45		46	
Holandský		©védský	
(nl).....	46	(sv).....	47
46		47	
©védský		Dutch	
(sv).....	47	(nl).....	46
47		46	
		Swedish	
		(sv).....	47
		47	

Předmluva

Text Pokynů ISO/IEC 2:2004 byl převzat jako evropská norma EN 45020:2006.

Této evropské normě musí být nejpozději do června 2007 udělen status národní normy, a to buď vydáním identického textu, nebo schválením k přímému používání jako národní normy. Národní normy, které jsou s ní v rozporu, musí být zrušeny nejpozději do června 2007.

Tato evropská norma nahrazuje EN 45020:1998 a neobsahuje kapitoly 12 až 17 EN 45020:1998 nahrazené EN ISO/IEC 17000:2004 'Posuzování shody - Slovník a základní principy (ISO/IEC 17000:2004)'.

Je třeba upozornit na možnost, že některé části tohoto dokumentu mohou být předmětem patentových práv. CEN a CENELEC nelze považovat za odpovědné za zjištění jakéhokoli nebo všech takových patentových práv.

První vydání Pokynů ISO 2 vydalo ISO v roce 1976. Připravila ho Evropská hospodářská komise Spojených národů (EHK OSN) ve spolupráci s ISO, především pro usnadnění práce EHK OSN zaměřené na odstraňování překážek v mezinárodním obchodu vyplývajících z nedostatečné harmonizace norem nebo z neadekvátního mezinárodního uplatňování norem.

V druhém, třetím a čtvrtém vydání Pokynů ISO 2 byly doplněny nové termíny a definice ve víceméně izolovaných skupinách bez celkové plánované koncepce. V roce 1981 Rada ISO schválila práce na systematicky uspořádané revizi jakožto prvořadý úkol pracovní skupiny fungující v rámci Komise ISO pro zásady normalizace (ISO/STACO), do níž byli začleněni zástupci IEC a EHK OSN, ve spolupráci s Komisí ISO pro posuzování shody (ISO/CASCO) a Mezinárodní konferencí o akreditaci laboratoří (ILAC).

Foreword

The text of ISO/IEC Guide 2:2004 has been taken over as European Standard EN 45020:2006.

This European Standard shall be given the status of a national standard, either by publication of an identical text or by endorsement, at the latest by June 2007, and conflicting national standards shall be withdrawn at the latest by June 2007.

This European Standard supersedes EN 45020:1998 and does not include Clauses 12 to 17 of EN 45020:1998 superseded by EN ISO/IEC 17000:2004 'Conformity assessment-Vocabulary and general principles (ISO/IEC 17000:2004)'.

Attention is drawn to the possibility that some of the elements of this document may be the subject of patent rights. CEN and CENELEC shall not be held responsible for identifying any or all such patent rights.

The *first edition* of ISO Guide 2 was published by ISO in 1976. It was prepared by the United Nations Economic Commission for Europe (UN/ECE) in consultation with ISO, primarily to facilitate the work of the UN/ECE aimed at removal of barriers to international trade arising from lack of harmonization of standards or inadequate international application of standards.

The *second, third and fourth editions* of ISO Guide 2 added new terms and definitions in more or less isolated groups, within no overall planned framework. Work on a systematically structured revision was authorized by the ISO Council in 1981 as the principal task of a working group within the ISO Committee on standardization principles (ISO/STACO), including IEC and UN/ECE spokesmen and in cooperation with the ISO Committee on conformity assessment (ISO/CASCO) and the International Laboratory Accreditation Conference (ILAC).

Hlavním důvodem této aktivity byl požadavek EHK OSN na úplnou a neodkladnou revizi Pokynu ISO 2, která by vzala v úvahu jednak velké množství specifických problémů, na které upozornili vládní představitelé EHK OSN odpovědní za politiku v oblasti normalizace, jednak navrhovanou terminologii zpracovávanou pracovní skupinou EHK OSN pro stavebnictví. ISO navíc vydávalo stále více pokynů týkajících se normalizačních zásad a postupů, některé z nich společně s IEC. Aby se zabránilo nejednotnosti terminologie, bylo třeba jasně vymezit obsah základních pojmů a jednoznačně stanovit všeobecné termíny a jejich definice.

Výsledné *páté vydání* Pokynu 2 bylo poprvé vydáno jako společná publikace ISO/IEC v roce 1986.

Strana 6

© *esté vydání* (1991) obsahovalo změny a úpravy reagující na specifické otázky členů ISO a IEC, na požadavky Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT) a EHK OSN a na návrhy ISO/CASCO.

Sedmé vydání (1996) zachovalo strukturu bezprostředně předcházejících vydání a soustředilo souvisící pojmy do kapitol pod příslušné generické názvy. Kapitoly 1 až 11 byly zaměřeny na normalizaci, a to postupně od obecnějších aspektů ke speciálnějším. Podobně termíny a definice uvedené v revidovaných kapitolách 12 až 17 zahrnovaly široké spektrum posuzování shody. Kapitoly týkající se posuzování shody byly upraveny podle doporučení ISO/CASCO tak, aby odrážely vývoj v oblasti posuzování shody, a byly schváleny národními orgány ISO a IEC v roce 1994. Jejich účelem nebylo poskytnout celkovou a úplnou klasifikaci, pojmy, které sem byly zařazeny, se vztahovaly zejména k následujícím oblastem:

- a) stanovení charakteristik výrobku, procesu nebo služby (kapitola 13);
- b) porovnávání charakteristik se specifickými požadavky, tj. hodnocení shody (kapitola 14);

The main reason for this activity was a request from UN/ECE for complete and urgent revision of ISO Guide 2 to take into account a number of specific problems raised by the UN/ECE Government Officials Responsible for Standardization Policies as well as the proposed terminology being prepared in the UN/ECE Working Party on Building. Moreover, ISO was publishing an increasing number of Guides on standardization policies and procedures, several of them in conjunction with IEC. To guard against terminological inconsistencies, a clear understanding of basic concepts needed to be established, and unambiguous general terms and definitions provided. The resulting *fifth edition* of Guide 2 was issued, for the first time as a joint ISO/IEC publication, in 1986.

The *sixth edition* (1991) incorporated amendments in response to specific questions raised by ISO and IEC members, requests from the General Agreement on Tariffs and Trade (GATT) and the UN/ECE, and proposals from ISO/CASCO.

The *seventh edition* (1996) preserved the structure of its recent predecessors by grouping related concepts under generic clause headings. Thus, Clauses 1 to 11 concerned standardization, proceeding from the more general to more specific aspects. Similarly, the terms and definitions given in the revised Clauses 12 to 17 covered the broad spectrum of conformity assessment. These latter clauses were modified on the recommendations of ISO/CASCO to reflect developments in conformity assessment activities, and were approved by the national bodies of ISO and IEC in 1994. They were not intended to provide a comprehensive classification but included, in particular, concepts related to the following typical sequence:

- a) determination of product, process or service characteristics (Clause 13);
- b) comparison of characteristics with specified requirements, i.e. conformity evaluation (Clause 14);

c) prokazování shody, např. prohlášením dodavatele nebo certifikací (kapitola 15).

Toto *osmé vydání* (2004) je identické se sedmým vydáním, s výjimkou toho, že termíny a definice týkající se posuzování shody (uvedené v 7. vydání v kapitolách 12 až 17) byly vypuštěny a nahrazeny normativním odkazem na EN ISO/IEC 17000, *Posuzování shody - Slovník a základní principy (ISO/IEC 17000:2004)*.

Podle Vnitřních předpisů CEN/CENELEC jsou povinny implementovat tuto mezinárodní normu národní normalizační orgány následujících zemí: Belgie, České republiky, Dánska, Estonska, Finska, Francie, Irska, Islandu, Itálie, Kypru, Litvy, Lotyšska, Lucemburska, Maďarska, Maltu, Německa, Nizozemska, Norska, Polska, Portugalska, Rakouska, Rumunska, Řecka, Slovenska, Slovinska, Spojeného království, Španělska, Švédsko a Švýcarska.

c) assurance of conformity, e.g. by supplier's declaration or by certification (Clause 15).

This *eighth edition* (2004) is identical to the seventh edition except that the terms and definitions on conformity assessment (in Clauses 12 to 17 in the 7th edition) have been deleted and replaced by a normative reference to EN ISO/IEC 17000, *Conformity assessment - Vocabulary and general principles (ISO/IEC 17000:2004)*.

According to the CEN/CENELEC Internal Regulations, the national standards organizations of the following countries are bound to implement this European Standard: Austria, Belgium, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Iceland, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland and United Kingdom.

Úvod

Přestože ISO a IEC společně vytvářejí mezinárodní rámec normalizace a pokrývají rozsáhlou oblast zejména technických otázek, všeobecné pojmy týkající se normalizace přesahují oblast jejich působnosti. Pro účely ISO a IEC se tedy definice termínu **normalizace** (1.1) má chápat v souvislosti s definicemi **normy** (3.2) a **konsenzu** (1.7).

Obecné terminologické zásady, jimiž se od roku 1986 řídily revize Pokynu 2, stanovila technická komise ISO/TC 37 *Terminologie a jiné jazykové prostředky*.

Termíny vyjadřující speciálnější pojmy se obvykle tvoří spojováním termínů reprezentujících obecnější pojmy. Termíny reprezentující obecnější pojmy jsou "stavebními prvky". Na tomto přístupu je založena volba termínů a tvorba definic v tomto dokumentu v případech, kdy ekvivalentní složené (tj. víceslovné) termíny v angličtině, francouzštině a němčině obsahují stejné "stavební prvky".

Introduction

Whilst ISO and IEC jointly provide the international framework for standardization, covering a wide range of mainly technical matters, the general concept of standardization extends beyond their terms of reference. For ISO and IEC purposes, the definition of **standardization** (1.1) should accordingly be read in conjunction with the definitions of **standard** (3.2) and **consensus** (1.7).

The general terminological principles guiding the revisions of Guide 2 since 1986 have been those established by Technical Committee ISO/TC 37, *Terminology and other language resources*.

Terms expressing more specific concepts may generally be constructed by a combination of terms representing more general concepts. The latter terms thus form "building blocks", and the selection of terms and the construction of definitions within this document has been based on this approach in cases where equivalent English, French and German combined terms contain the same "building blocks".

Takovýmto způsobem se mohou v rámci tohoto dokumentu snadno tvořit další termíny. Například termín **bezpečnostní norma** se může definovat jako **norma** (3.2) týkající se absence nepřijatelného rizika vzniku škody (definice termínu **bezpečnost** ve 2.5).

Slova, která jsou u některých termínů uváděna v kulatých závorkách “(. . . .)”, lze vypustit, pokud tím nedojde k významovým nejasnostem.

Definice v angličtině, francouzštině a němčině uvedené v tomto dokumentu jsou zcela ekvivalentní. Jsou pokud možno co nejstručnější. Tam, kde se termíny definované v tomto dokumentu poprvé vyskytnou v jiných definicích, jsou vyznačeny tučným písmem.

Poznámky připojené k některým definicím poskytují objasnění, vysvětlení nebo příklady pro snadnější pochopení popisovaných pojmů. V určitých případech se poznámky v jednotlivých jazycích smějí z jazykových důvodů lišit nebo lze připojit další poznámky.

Ve vědě a technice se anglické slovo „**standard**“ používá ve dvou rozdílných významech: jako normativní dokument definovaný v 3.2 (ve francouzštině „**norme**“, v němčině „**Norm**“) a také jako etalon (ve francouzštině „**étalon**“ v němčině „**Eichmaß**“)¹. V tomto dokumentu se uvedené slovo používá výhradně v prvním významu. Druhý význam je předmětem *Mezinárodního slovníku základních a všeobecných termínů v metrologii (VIM)*.

In this way, additional terms can be readily constructed within the framework of the document. For example, the term **safety standard** can be defined as a **standard** (3.2) concerned with freedom from unacceptable risk of harm (definition of **safety** in 2.5).

Words placed between parentheses “(. . . .)” within some terms may be omitted if it is unlikely that this will cause confusion.

The definitions included in this document are directly equivalent in the English, French and German languages. They have been drawn up as concisely as practicable. Where they first occur in other definitions, terms which have themselves been defined in this document are printed in bold type.

The notes appended to certain definitions offer clarification, explanation or examples to facilitate understanding of the concepts described. In certain cases, the notes may differ in different languages for linguistic reasons, or additional notes may be given. In science and technology, the English word “**standard**” is used with two different meanings: as a normative document as defined in 3.2 (in French “**norme**”, in German “**Norm**”) and also as a measurement standard (in French “**étalon**”, in German “**Eichmaß**”). This document is concerned solely with the first meaning. The second is the province of the *International vocabulary of basic and general terms in metrology (VIM)*.

¹ NÁRODNÍ POZNÁMKA V České republice je v oblasti normalizace ekvivalentem anglického termínu „standard“ český termín „technická norma“. Ekvivalentem anglického termínu „standard“ ve smyslu definovaném VIM je pak v České republice v souladu s českým překladem VIM termín „etalon (standard)“.